

Sygn. akt I C 362/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Dorota Toczydłowska
Protokolant:	protokolant sądowy Katarzyna Waško

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2015 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. W.

przeciwko Bankowi (...) SA w W. I Oddziałowi w S.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. Oddała powództwo;

II. Odstępuje od obciążenia powoda kosztami procesu w całości;

III. Nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Białymstoku na rzecz adwokata I. C. – Kancelaria Adwokacka ul. (...) lok. 3, (...)-(...) B. 7200 zł powiększoną o należny podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Powód E. W., po sprecyzowaniu swojego stanowiska w piśmie złożonym w dniu 23.04.2015r., wnosił o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku I Wydziału Cywilnego z dnia 29.08.2007r. w sprawie I C 518/07, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nadaną w dniu 08.04.2008r., w całości (k.2, 16, 40-42, 112, 119).

W uzasadnieniu wskazał, że wyżej wymienionym orzeczeniem Sąd zasądził od E. W., A. W. oraz M. W. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. I Oddział w S. solidarnie kwotę 246.268,57 wraz z 11,5% odsetkami w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 124.570,20 zł od dnia 20 września 2006r. do dnia zapłaty oraz obciążył ich solidarnie kwotę 20.133 złote tytułem zwrotu kosztów procesu. Orzeczenie to stało się prawomocne i została mu nadana klauzula wykonalności w dniu 08 kwietnia 2008r. W oparciu o powyższy tytuł Komornik Sądowy prowadził postępowanie egzekucyjne, które postanowieniem z dnia 14 grudnia 2011r. zostało umorzone z wniosku Banku (...) S.A., z uwagi na jego bezskuteczność. Pozwany ponownie wystąpił z wnioskiem o wszczęcie egzekucji przeciwko powodowi, o czym ten został poinformowany stosownym zawiadomieniem z dnia 20 lutego 2015r. Powód upatrywał zasadności swojego roszczenia w tym, że wierzyciel nadmiernie wykorzystuje przysługujący mu tytuł wykonawczy pomimo

dwukrotnego umarzania egzekucji w przeszłości. Jako podstawę prawną swoich żądań wskazał na art. 840 § 1 pkt 2 kpc podnosząc, że już po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiły zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W jego ocenie, aktualna sytuacja bytowa i osobista, w której się znalazł, uniemożliwia skuteczne przeprowadzenie egzekucji, ma charakter zupełny i trwały.

W odpowiedzi na pozew, pozwany Bank (...) S.A. w W. wnosil o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, o ile nie zostanie przedstawiony spis kosztów (k.57-60).

Powołując się na bogate orzecznictwo oraz stanowisko judykatury w przedmiocie interpretacji zapisów art. 840 § 1 pkt 2 kpc, jako podstawy prawnej żądań sformułowanych przez powoda, podkreślił że brak środków finansowych oraz fakt orzeczenia o stopniu niepełnosprawności nie stanowią przyczyny powszechnej i nie usprawiedliwiają obiektywnego charakteru niemożności spełnienia świadczenia, a prawo cywilne nie wiąże z nim skutku w postaci wygaśnięcia zobowiązania ani zakazu jego egzekwowania. Oświadczenie dłużnika, że nie posiada majątku nadającego się do egzekucji również nie jest zdarzeniem, o którym mowa w przywoływanym wyżej przepisie, a okoliczność taką można stwierdzić dopiero po przeprowadzeniu postępowania egzekucyjnego albo w trybie postępowania o wyjawienie majątku. Oparcie zaś powództwa wyłącznie na art. 5 kc jest niedopuszczalne, nie może on bowiem stanowić samodzielnej jego podstawy.

Sąd ustalił, co następuje:

Na wniosek Banku (...) S.A. w W. I Oddział w S., w dniu 08.04.2008r Sąd Okręgowy w Białymstoku nadał klauzulę wykonalności wyrokowi z dnia 29.08.2007r. w sprawie I C 518/07 zasądzającemu od A. W., E. W. oraz M. W. solidarnie kwotę 246.268,57 zł wraz z 11,5% odsetkami w stosunku rocznym liczonymi od kwoty 124.570,20 zł od dnia 20.09.2006r. do dnia zapłaty (k.3).

Załączając tytuł wykonawczy, strona pozwana złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko wyżej wymienionym dłużnikom, którą prowadził Komornik Sądowy (dawniej R.. III) przy Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim pod sygn. KM 59/09 (k.259 akt sprawy I C 518/07 Sądu Okręgowego w Białymstoku). Postanowieniem z dnia 14.12.2011r. postępowanie to zostało umorzone ponad kwotę 6.282,48 zł wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (k.6).

Na podstawie zwróconego wierzycielowi tytułu wykonawczego, w lutym 2015r. bank (...) S.A. ponownie wniósł o wszczęcie egzekucji, tym razem wyłącznie przeciwko powodowi E. W.. Aktualnie postępowanie egzekucyjne prowadzone jest przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim pod sygn. Km 167/15 (k.5).

Bezspornie powód znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Z przedłożonej do akt sprawy dokumentacji wynika, że orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 24.11.2011r. zaliczono go do znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe i utrzymuje się z renty rolniczej z KRUS w wysokości ok. 1100 zł miesięcznie. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 09.04.2015r., sygn. akt VI U 111/14, ustalono że stopień niepełnosprawności datuje się od sierpnia 2011r., a powód wymaga konieczności stałej i długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Nie figuruje w rejestrach podatkowych zobowiązań pieniężnych miasta S., gdzie zamieszkuje, ani w operatach ewidencji gruntów i budynków powiatu (...) jako właściciel, współwłaściciel lub użytkownik wieczysty nieruchomości. (k.10-12, 19, 28-29, 106).

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. wskazywanych wyżej dokumentów, akt sprawy Sądu Okręgowego w Białymstoku I C 518/07

Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika powoda o przesłuchanie E. W. w charakterze strony, albowiem okoliczności na które miałyby zeznawać nie są istotne dla wyjaśnienia przedmiotowej sprawy (postanowienie z dnia 11.09.2015r., e-protokół (...):04:48-00:05:37).

Sąd zważył , co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotę powództwa opozycyjnego stanowi żądanie udzielenia ochrony dłużnikowi zwalczającemu wykonalność prawomocnego wyroku. Podstawy swych roszczeń powód upatrywał w przepisie art. 840 § 1 pkt 2 kpc stanowiącym, iż dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Przepis ten określa kompleksowo wszystkie przesłanki, jakie powinien brać pod uwagę Sąd analizując zasadność pozwu, stwarza jednocześnie podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego są więc zdarzenia (okoliczności, fakty), z którymi pozytywne przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań, albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Istnienie tych zdarzeń sprawia, że powód-dłużnik może skutecznie w drodze procesu żądać pozbawienia wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia tytułu wykonawczego. Zdarzeniami, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane, są: przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.), odroczenie spełnienia świadczenia oraz rozłożenie świadczenia na raty przez wierzyciela. Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego dla wszystkich dłużników (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie zamiast spełnienia (art. 453 k.c.), niemożliwość świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie (art. 506), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.). Z art. 840 § 1 pkt 2, w którym jest mowa o "zdarzeniu, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane", wynika, że ustawodawca miał na myśli wyłącznie zdarzenia o charakterze materialnoprawnym. Chodzi przy tym o te zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego, bądź po zamknięciu rozprawy w wypadku orzeczenia sądowego i spowodowały, że przymusowe egzekwowanie obowiązku dłużnika utraciło sens i nie ma już podstaw do dalszego chronienia interesów wierzyciela. Nie istnieje przy tym żaden zamknięty katalog zdarzeń, których nastąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego dawałoby podstawę do wystąpienia z powództwem z art. 840 § 1 pkt 2. Ze względu na to, przepis ten odnosi się tylko do zdarzeń po powstaniu tytułu egzekucyjnego, zarzut wykonania zobowiązania może dotyczyć tylko okresu po powstaniu tego tytułu, a gdy tytuł egzekucyjny stanowi orzeczenie sądowe - okresu po zamknięciu rozprawy (H.Pietrkowski, Komentarz do art. 840 Kodeksu postępowania cywilnego, LexisNexis 2012).

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie nie zaistniały przesłanki wymienione w wyżej wymienionym przepisie, uzasadniające bądź to wygaśnięcie zobowiązania bądź niemożliwość jego egzekucji. Argumentując zasadność żądania, powód ograniczył się w zasadzie jedynie do przedstawienia swojej sytuacji materialnej, szeroko powołując się w pismach procesowych oraz przedkładanych dokumentach na bezskuteczność dotychczas prowadzonych egzekucji, brak majątku umożliwiającego pozwanemu uzyskanie należności wynikających z tytułu wykonawczego, w oparciu o który były one prowadzone, a tym samym umiejscowienie powyższych okoliczności w kategoriach „zdarzenia”, które nastąpiło już po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Sąd w pełnej rozciągłości popiera pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 30.01.1986r., III CZP 77/85, OSNC 1986/12/206, zgodnie z którym: „Niekorzystna zmiana sytuacji materialnej dłużnika, jaka nastąpiła po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nie stanowi zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (art. 840 § 1 pkt 2 kpc)”.

Przewidziana natomiast w przepisie art. 475 § 1 kc niemożliwość świadczenia skutkująca wygaśnięciem zobowiązania, na którą również powoływał się pełnomocnik powoda, owszem obejmuje sytuacje, gdy po powstaniu zobowiązania zaistnieje stan zupełnej, trwałej i obiektywnej niemożności zachowania się dłużnika w sposób wynikający z treści zobowiązania, jednakże nie odnosi się do chwilowej, okresowej niewypłacalności osoby zobowiązanej, albowiem jej

sytuacja może się przecież w każdej chwili zmienić, do tego stopnia wręcz, że uczynienie zadość żądaniu doprowadzi bezsprzecznie do pokrzywdzenia wierzyciela. Zdaniem Sądu, brak środków finansowych nie może więc stanowić przyczyny powszechnej i nie usprawiedliwia obiektywnego charakteru niemożliwości spełnienia świadczenia.

Końcowo zaś należy podkreślić, że o ile zasadną jest argumentacja strony powodowej w zakresie, w którym w oparciu o treści przepisu art. 125 § 1 kc żądała pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego także w części dotyczącej odsetek należnych od kwoty 124.570,20 zł, albowiem część odsetek zasądzonych przedmiotowym tytułem wykonawczym uległa już przedawnieniu, o tyle powód konsekwentnie wnosił o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku z dnia 29.08.2007r. Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie I C 518/07 w całości, wobec czego roszczenie należało oddalić, zwracając przy tym uwagę na akcesoryjny charakter roszczenia o odsetki za opóźnienie.

W świetle powyższego, orzeczono jak w sentencji.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 102 kpc, albowiem sytuacja materialna powoda uzasadnia odstąpienie od obciążania go kosztami procesu.

Wysokość wynagrodzenia ustanowionego z urzędu powodowi pełnomocnika ustalono na podstawie § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 461).